

HELPOSTUTKLIPP SOM FRANKERING

av
Tore Haga

La det være sagt like godt først som sist: Å frankere med utklipp fra helpost har ikke vært tillatt i noen av de utgaver av Postreglementet som finnes på Postmuseets nettsider. Riktignok var det ikke nevnt noe om slik anvendelse i reglementet av 1888, men i 1894 var forbudet på plass og vedvarte så langt det publiserte rakk - siste gang i 1948. Noen av årene som er oppført, inneholder bare fragmenter av reglementet; de aller fleste av disse mangler den aktuelle seksjonen.

Til tross for forbudet er postsendinger frankert med helpost langt fra ukjent. Selv har jeg bare tre - det eldste fra 1904:

Riktignok fremgår ikke årstall av stempelet - utklippets tykkelse sørget for det, men den andre siden er datert, foruten at klisjétypen kan passe. Den andre siden er forøvrig ikke noe å vise frem her, da det er et fotografi som er nesten helt bleknet bort og som viser fire personer i en robåt. Trolig dreier det seg om en spøkefull hilsen - se titelen adressaten har fått. Jonas Hustvedt var født i 1878 og bodde på adressen på kortet.

Det jeg har hatt lengst, rundt 40 år, er et Brevkort 69, sendt 1919, oppfrankert med et klipp fra et samtidig kort. Avsender titulerte seg selv friluftsfotograf og ønsket seg "prisliste over undertøier". Jeg mener at jeg den gangen jeg ble eier av kortet, fikk høre at slik bruk av helpostklipp var lovlig. Dette har jeg ikke funnet bekreftelse på, men det var i hvert fall ikke lovlig den gangen kortet ble sendt. Hilmar Johnsen var født i 1896 og bodde i Tranøy kommune, Senja.

Det mest spesielle objektet i denne fremstillingen er en liten konvolutt med utklipp av svarkortet til det første søknadskortet med helpost. Dette gjaldt tekstil- og lærvarer.

Her er det jo snakk om et tilleggsbeløp, slik søknadskortene som regel var utstyrt med, angivelig for å dekke kostnader i forbindelse med rasjoneringsregimet. Kortene kjøpte man på postkontoret, og en del kort ble nok aldri brukt. På den tid konvolutten er stemplet, medio 1942, var denne søknadstypen ute av bruk og erstattet av søknadskort for skotøy, halvsåling, utstyrsvarer og arbeidsklær. Og da kunne man vel like gjerne bruke frankeringsverdien på 20 øre til nettopp frankering.

For den som er interessert i adressen, kan opplyses at Søve ikke er noe poststed. Det er navnet på en gård i det geologisk interessante Fensfeltet, like ved Ulefoss, hvor brevet er stemplet. Martin Taksdal - hvis det er samme person - ble født i 1927 og døde i 1997 i Oslo. I tilfelle var han 15 år gammel på stemplingstiden.